

Vergaderjaar 2025–2026

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 870

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 oktober 2025

Een hoge vaccinatiegraad is belangrijk om mensen tegen ernstige infectieziekten te beschermen. De dalende trend in de vaccinatiegraden van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is dan ook zorgwekkend. Het kabinet zet met de aanpak «Vol vertrouwen in vaccinaties» volop in op het verhogen van de vaccinatiegraden, onder meer door de informatievoorziening over vaccineren te verbeteren en het vaccinatieaanbod toegankelijker te maken. Naast de inzet op de hoge dekkingsgraad van het RVP, onderneem ik ook verschillende acties om de vaccinatiezorg voor volwassenen te verbeteren, met als doel een toegankelijke en vanzelfsprekende vaccinatiezorg voor iedereen.

In de Kamerbrief van 21 februari jl.¹ heeft mijn ambtsvoorganger toegezegd uw Kamer in het derde kwartaal van 2025 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek naar de wensen die volwassenen hebben en barrières die zij ervaren bij het halen van een vaccinatie. Met deze brief voldoe ik aan deze toezegging. Daarnaast informeer ik uw Kamer over de jaarlijkse monitor vaccinatiegraad griep- en pneumokkenvaccinatie en ontwikkelingen op het gebied van gordelroos-, pneumokokken- en mpox-vaccinatie.

Onderzoek «Motivaties achter vaccinaties: Praktijkgericht onderzoek naar behoeften, wensen en ervaren barrières van volwassenen bij vaccineren.»

Om richting te geven aan doelmatig en toegankelijk beleid rondom vaccinatiezorg voor volwassenen heeft het Ministerie van VWS begin dit jaar een opdracht gegeven aan Andersson Elffers Felix (AEF) voor het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek naar de wensen die volwassenen hebben en barrières die zij ervaren bij het halen van een vaccinatie. Daarbij is ingezoomd op volwassenen die vaak minder worden bereikt en

¹ Kamerstukken II 2024/2025, 32 793, nr. 811.

daardoor minder deelnemen aan onderzoek. Bijgaand treft u het rapport met de uitkomsten van dit onderzoek. Aanbevelingen uit het onderzoek zijn ondergebracht in drie samenhangende thema's:

1. Betrouwbare en toegankelijke informatievoorzieningen. Hierbij staat het aanbieden van transparante, duidelijke en toegankelijke informatie door een vertrouwde boodschapper, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende taal- en digitale vaardigheden, centraal.
2. Vaccineren als onderdeel van gezondheid en een gezonde leefstijl. In dit thema ligt de focus op de positionering en perceptie van vaccinaties als integraal onderdeel van een gezonde leefstijl.
3. Aanbieden van vaccinaties op laagdrempelige en vertrouwde locaties passend bij de leefwereld van mensen. Hoewel praktische barrières zelden doorslaggevend zijn in de vaccinatiekeuze, zouden vaccinaties in een vertrouwde omgeving die makkelijk bereikbaar en toegankelijk is de drempels tot vaccinatie kunnen verlagen... Hierbij is het ook belangrijk dat het maken van een afspraak zo toegankelijk en eenvoudig mogelijk is.

Ik dank AEF voor het uitvoeren van het onderzoek. De komende tijd werk ik samen met het RIVM en andere betrokkenen aan het versterken van de vaccinatiezorg voor volwassenen. Ik neem de aanbevelingen uit het rapport mee in de verdere uitwerking van de vaccinatiezorg voor volwassenen en toekomstige implementatieplannen voor volwassenvaccinaties. Ik zal uw Kamer in het tweede kwartaal van 2026 informeren over de voortgang van het versterken van de vaccinatiezorg voor volwassenen.

Monitor vaccinatiegraad griep- en pneumokokkenvaccinatie 2024

Het Nivel monitort in opdracht van het RIVM jaarlijks de vaccinatiegraad van het Nationaal Programma Grieppreventie (NPG) en het Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie voor Volwassenen (NPPV). Deze monitors geven inzicht in het aantal mensen uit de doelgroep dat de griep- en pneumokokkenvaccinatie heeft gehaald en de trends daarin (zie bijlagen). Voor het NPG geldt dat in 2024 54,2% van de doelgroep een vaccinatie heeft gehaald. Dit is iets lager dan in 2023 (55,2%), en iets hoger dan voor de coronapandemie (52,6% in 2019).

Voor het NPPV geldt dat in 2024 45,5% van de doelgroep een vaccinatie heeft gehaald. In 2023 was dit 56,4%. Dit lijkt een forse daling, maar een goede vergelijking tussen deze jaren is moeilijk te maken omdat in cohorten van oud naar jong gevaccineerd wordt. In 2023 bestond de doelgroep uit mensen van 63 t/m 66 jaar en in 2024 uit mensen van 60 t/m 63 jaar. Het is bekend dat de vaccinatiegraad lager is bij mensen die jonger zijn. Het lagere percentage zou dan ook grotendeels hierdoor verklaard kunnen worden.

Nieuw pneumokokkenvaccin voor ouderen vanaf 2025

Op 12 november 2024 heeft mijn ambtsvoorganger uw Kamer geïnformeerd over de implementatie van het advies van de Gezondheidsraad uit 2023 over vaccinatie van ouderen tegen pneumokokken.² Vanaf oktober 2025 krijgen mensen van 60 jaar en ouder, conform het advies van de Gezondheidsraad, een nieuw pneumokokkenvaccin aangeboden. Met dit nieuwe (conjugaat)vaccin, PCV20, kan meer gezondheidswinst worden gerealiseerd dan met het tot nu toe gebruikte (polysaccharide)vaccin, PPV23. Omdat dit nieuwe vaccin langduriger beschermt, is het ook niet meer nodig om iedere vijf jaar een herhaalvaccinatie aan te bieden.

² Kamerstukken II 2024/2025, 32 793, nr. 788

In 2025 komen de volgende groepen in aanmerking voor het nieuwe vaccin:

- Mensen die 60 jaar zijn of dat dit jaar worden;
- Mensen ouder dan 60 jaar die vijf jaar geleden een uitnodiging voor het polysacharide vaccin ontvingen (in 2025 zijn dit mensen geboren van 1941 tot 1947);
- Mensen van 85 jaar en ouder die nog nooit gevaccineerd zijn tegen pneumokokken.

Na 2025 wordt de rest van de mensen boven de 60 jaar gefaseerd uitgenodigd, afhankelijk van het jaar van de uitnodiging van de vorige pneumokokkenprik. Vanaf 2030 is de inhaalcampagne afgerond en wordt alleen de primaire doelgroep (60-jarigen) uitgenodigd.

Gordelroosvaccinatie

In het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) is afgesproken dat voor de jaren 2027–2039 in totaal circa € 50 miljoen per jaar beschikbaar is voor de implementatie van het vaccinatieprogramma en voor een inhaalcampagne. Hiervan is vanaf 2027 jaarlijks structureel € 39 miljoen beschikbaar voor een vaccinatieprogramma tegen gordelroos. Omdat de beschikbare financiële middelen niet voldoende zijn om alle mensen van 60 jaar en ouder een vaccinatie tegen gordelroos aan te bieden, heb ik het RIVM gevraagd te adviseren over welke leeftijdsgroepen het eerst in aanmerking moeten komen. De inzet daarbij is om gegeven de beschikbare financiële middelen een zo hoog mogelijke gezondheidswinst te realiseren. Zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Publieke Gezondheid op 10 september jongstleden, informeer ik uw Kamer rond het kerstreces over dit advies.

Voortzetting van vaccinatieaanbod mpox en besluitvorming structureel aanbod

In navolging op mijn besluit van 4 juli 2025³ om het vaccinatieaanbod tegen mpox voor hoogrisicogroepen in ieder geval tot eind 2025 voort te zetten, kan ik u berichten dat het huidige aanbod gedurende heel 2026 wordt voortgezet zonder onderbreking. Dit besluit borgt dat mensen met een verhoogd risico blijvend worden beschermd, in afwachting van verdere inzichten in effectiviteit en kosten.

In 2026 zal er onderzocht worden of er een besluit genomen kan worden over het structureel aanbieden van mpox-vaccinatie. Bij dit besluit zullen de ervaringen met het huidige mpox-vaccinatieaanbod worden meegewogen. Daarbij wordt in ieder geval gekeken naar:

- de actuele opkomst voor mpox-vaccinatie;
- de actuele epidemiologische situatie rond mpox;
- verdere inzichten in de kosten van een structureel vaccinatieaanbod;
- de uitvoeringsaspecten van het vaccinatieaanbod.

Bij structureel aanbod voor mpox kan, daar waar mogelijk, de uitvoering aansluiten op het structurele Hepatitis B-vaccinatieprogramma voor risicogroepen.

Tot slot

Voorkomen is beter dan genezen. Door vaccinatie wordt veel onnodige ziektelast voorkomen. Een zo hoog mogelijke deelname aan de vaccinatieprogramma's is daarmee van grote meerwaarde voor de volksge-

³ Kamerstukken II 2024/25, 25 295, nr. 2232

zondheid. Om te bereiken dat vaccinatiezorg vanzelfsprekend is, werk ik aan het verhogen van vertrouwen in het vaccinatieaanbod en betrouwbare informatie die toegankelijk is voor iedereen, zodat mensen een geïnformeerde keuze kunnen maken. Het uitgangspunt blijft dat de keuze voor vaccineren vrijwillig is en het aanbod gebaseerd op wetenschappelijke advisering. Ook is het van belang dat de uitvoering doelmatig is ingericht, zodat de beschikbare middelen efficiënt worden ingezet en veel gezondheidswinst opleveren tegen aanvaardbare kosten. De komende tijd wil ik samen met betrokken partijen werken aan de concrete invulling van deze visie. Vanzelfsprekend houd ik uw Kamer hiervan op de hoogte.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
J.Z.C.M. Tielen